

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0067-128
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
ID ОП у ЄДЕБО	22788
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Міжнародна інформаційна безпека, другий рівень вищої освіти (магістр), 29 Міжнародні відносини, 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/international-information-security.pdf
Посилання на звіт експертної групи	

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	29 «Міжнародні відносини»
Дата засідання	13 грудня 2019
№ протоколу	Протокол № 6
Доповідач	Шеренговський Дмитро Володимирович

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однієї із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

наявні

виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

відсутні

Обґрунтування:

Відповідно до частини третьої пункту 4 розділу III Положення "Про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти" затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України №977 від 11 липня 2019 року підстави для відмови в акредитації відсутні

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	Рівень В	ОП має узгодження із якісними характеристиками за підкритеріями: відповідає стратегії ХНУ ім.Каразіна та враховує актуальні потреби України. ОП загалом враховує специфіку ринку праці на національному та локальному рівнях, є співставною із аналогічними програмами, що пропонуються ЗВО України. Зважаючи на відсутність відповідного Стандарту, програма відповідає Національній рамці кваліфікацій та вимогам до освіти сучасних	Рівень В	

		міжнародників. ОП не має налагодженої сталої співпраці із основними стейкхолдерами. Загалом ОП відповідає Критерію 1 з недоліками, що не є суттєвими.		
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	Рівень В	ОП має узгодження із якісними характеристиками за підкритеріями: обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів відповідають законодавству, зміст має чітку структуру і відповідає спеціальності. Структура ОП обмежено надає можливість індивідуальної траєкторії навчання, але забезпечує практичну підготовку та здобуття соціальних навичок. Обсяг ОП реалістично відбиває навантаження здобувачів. Загалом ОП відповідає Критерію 2 з недоліками, що не є суттєвими.	Рівень Е	ЕК вказує, що слабкою стороною освітньої програми «Міжнародна інформаційна безпека» є те, що блок дисципліни обов'язкової підготовки співпадає з блоком дисциплін обов'язкової підготовки освітньої програми «Міжнародні комунікації». При перевірці було підтверджено це співпадіння - http://international-relations-tourism.karazin.ua/academics/major-inerinfo/MK_magistr.html Важливо наголосити, що одні і ті ж предмети викладають одні і ті ж викладачі. Однак ні відомість самооцінки, ні жодне офіційне інформаційне джерело ЗВО не обґрунтовує необхідність та переваги такого рішення (хоч спільні дисципліни для здобувачів різних ОП цілком може сприяти утворенню позитивних ефектів). Натомість в даному випадку, відсутні ознаки проєктованих наслідків від цієї ситуації. Стандарт спеціальності певною мірою визначає перелік дисциплін, що мають забезпечити освітні цілі програми, і зрозумілим є можливе співпадіння набору дисциплін обов'язкової підготовки на двох ОП однієї спеціальності. Однак у будь-якому випадку повинна враховуватися специфіка кожної програми. У цьому ж випадку виникає ситуація, коли дисципліни професійної підготовки зведені до вибіркового блоку, що порушує логіку та вимоги до конструювання ОП і прямо впливає на можливість забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів. ЗВО у відомості самооцінки вказує, що структура освітньої програми «Міжнародна інформаційна безпека» передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами навчальних

			<p>дисциплін у обсязі 30 кредитів ЄКТС. Така ж кількість кредитів вільного вибору передбачена в НП. Однак, НП передбачає вільний вибір у вигляді 2 Блоків дисциплін, які є схожими за змістом, обсягом кредитів і компонуванням, що не відповідає логіці індивідуальної освітньої траєкторії. ЗВО намагалося реалізувати професійну підготовку через вибірковий цикл, обмежуючи здобувачів у виборі та порушуючи вимоги Закону України «Про вищу освіту» (пункт 15 частини першої статті 62) та Положення про організацію освітнього процесу (пункт 2 частини 12 статті 7) в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна - https://www.univer.kharkov.ua/ua/general/docs/files_pol . Цей факт зазначає ЕК, однак трактує його як несуттєвий.</p> <p>Також незрозумілою та необґрунтованою виглядає пропозиція педагогічної практики кількістю 5 кредитів на освітньо-професійній програмі, яка повинна формувати фахівців та практиків у сфері міжнародних відносин. Необґрунтованою також є введення дисципліни “Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі”, 4 кредити, на освітньо-професійній програмі, яка не передбачає подальшого розвитку як науково-педагогічного чи педагогічного спеціаліста, але жодним не обмежує випускників продовжувати навчання на третьому освітньому рівні. Водночас, ця ситуація обмежує освітні можливості тих здобувачів, які планують розвиватися в професійному сенсі і змушені обов’язково здобувати 9 кредитів, які не розвивають їхні декларовані професійні компетентності.</p> <p>ОП стверджує, а ЕК підтверджує, що “набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям, відбувається через вивчення дисциплін: “Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі”, “Методологія та організація наукових досліджень в галузі міжнародних відносин”, “Іноземна мова спеціальності”, “Друга іноземна мова”, “Пропаганда та контрпропаганда в міжнародних відносинах”, “Глобальна безпека та міжнародні конфлікти”, “Міжнародне інформаційне</p>
--	--	--	--

			<p>право”, “Технології інформаційного протиборства”, “Педагогічна практика”. Проте, не усі робочі програми цих дисциплін передбачають утворення м’яких навичок в результаті навчання (наприклад - див. силабуси “Методологія та організація наукових досліджень в МВ”, “Глобальна безпека та міжнародні конфлікти” тощо)</p> <p>Відсутнім є обґрунтування передбачити для написання кваліфікаційної роботи 3 кредитів ЄКТС, що є еквівалентом 90 годин підготовки. Зважаючи, що навчально-методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт магістерського рівня ЗВО не регулюють часове навантаження, не можливо визначити як точно було розраховано навантаження відносно обсягів кваліфікаційної роботи. Однак, якщо припустити, що один друкований аркуш формату А4 студент пише в середньому за дві академічні години, виходить, що з логіки розробників ОП, здобувач освіти повинен написати роботу, яка становить 45 сторінок формату А4, хоч рекомендації до написання кваліфікаційних робіт магістерського рівня визначають обсяг лише основної частини роботи не менше ніж 70 сторінок (на жаль, на сайті ЗВО не вказані методичні рекомендації до кваліфікаційної роботи магістерського рівня даної ОП, тому за основу взято методичні рекомендації кафедри міжнародних економічних відносин того ж факультету). Тобто виділення такої кількості кредитів ЄКТС не є релевантним щодо її обсягів та змісту. Про цю прогалину також згадують члени ЕК у своєму висновку</p> <p>На нашу думку, в сукупності усі зазначенні зауваження є суттєвими, але можуть бути виправленими у річний термін, що відповідає рівню Е.</p>
--	--	--	---

<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p>	<p>Рівень В</p>	<p>ОП має узгодження із якісними характеристиками за підкритеріями: правила прийому є чіткими і публічними, враховують особливості ОП, існують чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання. Загалом ОП відповідає Критерію 3 з недоліками, що не є суттєвими.</p>	<p>Рівень В</p>	
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою</p>	<p>Рівень В</p>	<p>ОП має узгодження із якісними характеристиками за підкритеріями: форми і методи навчання та викладання сприяють досягненню знань, здобувачам надається доступна інформація про цілі і зміст навчання, забезпечується поєднання навчання і досліджень, НПП оновлюють зміст освіти та забезпечується інтернаціоналізація ОП шляхом реалізації</p>	<p>Рівень В</p>	

		програми Жана Моне. Загалом ОП відповідає Критерію 4 з недоліками, що не є суттєвими.		
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	Рівень А	ОП має узгодження із якісними характеристиками за підкритеріями: контрольні заходи є чіткими, зрозумілими та оприлюдненими заздалегідь, контрольні заходи проводяться прозоро, існує чітка політика в сфері академічної доброчесності. ОП відповідає Критерію 5 в повному обсязі.	Рівень А	
Критерій 6. Людські ресурси	Рівень В	ОП має узгодження із якісними характеристиками за підкритеріями: академічна та професійна кваліфікація НПП забезпечує досягнення цілей, процедури конкурсного добору НПП є	Рівень В	

		прозорими, роботодавці залучені до реалізації ОП, забезпечується розвиток НПП. Загалом ОП відповідає Критерію 6 з недоліками, що не є суттєвими.		
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	Рівень А	ОП має узгодження із якісними характеристиками за підкритеріями: ресурси дозволяють забезпечити досягнення цілей, забезпечується повноцінний доступ до інформаційних ресурсів, освітнє середовище є безпечним та дружнім до здобувачів з особливими освітніми потребами. ОП забезпечує підтримку здобувачам, та володіє інструментарієм врегулювання конфліктних ситуацій. ОП відповідає Критерію 7.	Рівень А	
Критерій 8. Внутрішнє	Рівень В	ОП має узгодження із якісними	Рівень В	

забезпечення якості освітньої програми		<p>характеристиками за підкритеріями: здійснюється моніторинг освітнього процесу, налагоджено постійний зворотній зв'язок із здобувачами, однак дуже обмежений зв'язок із роботодавцями, система якості дозволяє виявляти наявні недоліки в освітній діяльності, підтримується культура якості. Загалом ОП відповідає Критерію 8 з недоліками, що не є суттєвими.</p>		
Критерій 9. Прозорість та публічність	Рівень В	<p>ОП має узгодження із якісними характеристиками за підкритеріями: існують чіткі та зрозумілі процедури, що регламентують діяльність ЗВО, основні документи оприлюднено та доступно до коментарів стейкхолдерів. Загалом</p>	Рівень В	

		ОП відповідає Критерію 9 з недоліками, що не є суттєвими.		
Критерій 10. Навчання через дослідження	X	X	X	X

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

Для усунення виявлених під час акредитації недоліків необхідно (представлено не в порядку пріоритетності):

1. Забезпечити залучення зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів до обговорення змін та вдосконалення ОП, особливо роботодавців;
2. Забезпечити оновлення конструкту освітньої програми з врахуванням зауважень ЕК та стейкхолдерів щодо збільшення практично-зорієнтованих дисциплін;
3. Забезпечити викладання професійних дисциплін в частині обов'язкових дисциплін;
4. Забезпечити реальну, а не формальну вибірковість дисциплін. В умовах браку людських чи матеріальних ресурсів цьому можна сприяти, наприклад, через запровадження дисциплін вільного вибору з пропозиції різних факультетів. Тим більше, така практика вже існує у ЗВО на бакалаврському рівні - http://international-relations-tourism.karazin.ua/news/1286-vibir_mizhfakultetskih_disciplin
5. Узгодити відповідність навантаження та кредитів для написання атестаційної роботи;
6. Переглянути зміст освітніх компонент, їхню кореляцію з компетентностями ОП та результатами навчання за ОП. Обґрунтувати у робочих програмах освітніх компонент набуття компетентностей за ОП;
7. Наповнити освітні компоненти можливістю набуття соціальних навичок (soft skills), зокрема через дисципліни вільного вибору та узгодити відповідні матриці відповідностей ОП між собою. Передбачити у робочих програмах відповідних дисциплін обґрунтування набуття соціальних навичок;
8. Привести нормативні документи ЗВО у відповідність, передбачивши у них поняття документу - "силабус" із змістовним наповненням документу, відповідно до рекомендацій Національного Агенства;
9. Запровадити визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Відсутність державного регулювання не повинно обмежувати ЗВО запроваджувати власні процедури визнання;
10. Впровадити в освітній процес нові методи навчання та їх оцінювання та відобразити їх у робочих програмах/силабусах освітніх компонентів, зокрема використовуючи технології е-навчання на платформі Moodle та інструменти Центру дистанційної освіти Університету;
11. Забезпечити реальне, а не формальне підвищення викладацької майстерності НПП, з огляду на виклики, які стоять перед програмою та стратегію розвитку ОП та ЗВО. Налагодити перманентний збір та аналіз інформації про місця і результатів проходження стажування викладачами;
12. Врахувати досвід аналогічних іноземних освітніх програм при удосконаленні ОП ЗВО для сприяння інтернаціоналізації програми;
13. Наповнити освітні компоненти іноземною літературою, що призведе до покращення процесу інтернаціоналізації ОП;
14. Актуалізувати та структурувати інформацію про програми академічної мобільності на сайті ЗВО https://www.univer.kharkov.ua/ua/study/exchange/about_exchange# Останні оновлення там відбувалися у 2017 р. Якщо основне джерело інформації є сайт, тоді

варто основну інформацію розміщувати там. Якщо основне джерело інформації - сторінка у Facebook тоді на сайті слід чітко про це зазначити;

15. Рекомендовано залучати більше експертів та практиків в сфері інформаційної безпеки;
16. Зважаючи на часті зміни вимог ринку праці для фахівців цієї ОП, рекомендовано вносити необхідні коригування чи доповнення до освітньої програми не рідше одного циклу;
17. Рекомендовано розміщувати на сайті ЗВО/факультету проекти ОП із запропонованими змінами для обговорення зі стейкхолдерами та публікацію наданих пропозицій;
18. Уможливити доступ стейкхолдерів до результатів (хоча б зведених) студентського оцінювання якості викладання та отримання сервісів від ЗВО.

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про:

акредитацію ОП з визначенням «зразкова»

акредитацію ОП

умовну (відкладену) акредитацію ОП

про подання Національному агентству обґрунтованої пропозиції щодо призначення повторної акредитаційної експертизи

відмову в акредитації ОП

Доповідач ГЕР 29

(електронний підпис)

Д. Шеренговський